

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pavli Fvschi Episcopi Sarnensis De Visitatione Et
Regimine Ecclesiarvm. Libri Dvo**

Fusco, Paolo

Romae, 1616

De Imaginibvs Sacris, Ipsarumq[ue] cultu & visitatione. Cap. Nonvm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61768](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61768)

reliquiarum, & aliorum sacrorum, cum pacto, vel sine principali ob id aliquid recipiendi, non tamen principaliter ob honorem, & reuerentiã eorum sanctorum, quod ad alia similia extenditur, & quod reliquiae sint certae, nec nouae ponantur. eod. conf. §. nec nouas. supr. nu. 1. etsi dubium quid extiterit ad Metropolitanam Synodum deducatur, ita tamen, ut nihil nouum, aut inusitatum in ecclesia decernatur, in consulto Romano Pontifice. §. quod si: etsi extant scripturae de ipsis reuideantur, & ipsae reliquiae possint cognosci inter se, praecipiatq. sub grauissima poena, ne quis venales eas exponat. d. c. ex consulto seu falsis figmentis decipiantur accedentes ad ecclesiam: sicuti annis praeteritis occasione lucri plerumq. fieri audiuius, (quorum debita fuit accepta poena) Flor. eod. c. 8. sed ea episcopus diligentia vtatur, ut nihil inor-

dinatum, aut praepostere, aut tumultuarie accommodatum, nihil prophanum, nihilq. inhonestum appareat. §. postremo, docendo populum vtilem esse reliquiarum venerationem, cum nobis futuram resurrectionem promittant, & spes nostra in futuram corporis glorificationem erigatur. in Conc. prouint. Colo. fol. 259. hortando omnes ad debitam reuerentiã, sicuti, & antiqui Imperatores sanxerunt in l. nemo, la. 2. C. de sacr. sanct. eccl. ne homines abutantur, tanquam ad commestationes, & ebrietates accedentes, §. omnis porro, eod. decr. Con. Trid. sic enim ipsi sancti quorum reliquias deuotissime veneramus, a Deo pro nobis intercedunt vitam aeternam, quam concedere dignetur ipse misericors Deus per sanctissimam passionem vnigeniti filij sui Domini nostri Iesu Christi. Amen.

DE IMAGINIBVS SACRIS,

Ipsarumq; cultu & visitatione.

CAP. NONVM.

SUMMARIVM.

1	Mago differt a statua.	lectiones.
2	Imagines quare fuerunt inuenta.	7 Pictores, & Sculptores de quibus sunt aduertendi.
3	Imagines de nouo ponenda primum debent ab episcopo cognosci: & bene dici.	8 Imagines frangens an sit haereticus, & qua poena puniatur.
4	Imagines sanctorum quare venerentur.	9 Anathema est negans imagines adorari.
5	Imagines sunt adoranda veneratione dulcia.	10 Episcopus visitans imagines in ecclesiis, quae instruere populum & car. num. 11.
6	Imagines, & picture sunt laicorum.	

POST

POST sanctissimas gloriosorū militum reliquias, ad imagines ipsorum procedendum est, quas in ecclesia catholica veneramur ad memoriam ipsorū, qui cum Christo sine fine regnant. † Et pro notitia dicimus, quod imago differt a statua, namque statua in se in omnibus effigie designat, imago non sic, cum sola pictura hominis, cæteræ partes non semper designant mēbra hominis. C. de stat. & imag. per glo. in rubr. Archid. de offic. Archid. lib. 6. cap. 2. sed cum proprietates vocabulorum sit promiscua in materia, attendimus communem usum loquendi impropriando ipsa vocabula, sicut, & populus communiter accipit postquam dicenda de vno procedat, & in alio, & recurrendum sit ad communem verbi intelligentiam. tex. optimus in c. ex litteris, de spons. in fam. sing. in l. c. num. 155. civiliter intelligendo, non calumniose. ff. de serui. l. si cui gloss. in extrauag. lo. 22. suscepti. §. nos, in verb. integre, in fine, etiam ad extraneū sensum trahendo vt saluemus, quæ discurremus. l. 4. C. de lib. præter. alia gloss. in extrauag. ad conditorem eiusdem vers. quod autē. de verb. signifi. † Imagines igitur, vt dicit S. Bonau. in 3. dist. 9. qd. 2. ar. 1. ex tribus fuerūt inductæ. Primo, propter simpliciū ruditatem, quibus ipse sunt scripturæ: namque sapiens continuo contemplatur Christū Crucifixū pro nostris peccatis. populus vero imperitus non ita semper, sed cū imaginē crucifixi aspicit. Secūdo ex imitatione, vt si homines nō excitentur ex his, quæ audiunt, excitentur saltem ex his quæ vident: sicuti de Romanis apud historicos legimus. Ter-

tio propter memoriæ labilitatem, vt vidētes imagines recordemur de beneficijs diuinis, & virtuosis operibus sanctorū. dom. Card. Aracæ. de præcept. dict. c. 7. vbi multa possunt videri. † Quæ imagines de nouo nō possunt poni, seu erigi, nisi ab episcopo primū cognoscant, & approbent, ne sint turpiter, & obscenæ depictæ, ex quibus scandalizari possint oculi assistentiū ex decreto Conc. Trid. sess. 25. de inuo. & vener. sacr. imag. §. imagines. ab ipsoque episcopo benedicantur, iuxta ritū Pont. lib. quod & de iure ciuili itē cautū est in rebus prophanis, nullius statuā posse erigi, absque approbatione, & Principis licentia. l. 1. C. eod. tit. idque a principio mundi exordium habuit. fecit enim Deus hominē ad imaginē & similitudinē suā. Gen. c. 1. † Veneremur nos Sanctorū imagines ad memoriā, & honorē repræsentantiū. de consec. dist. 3. c. venerabiles. & c. præced. quod enim scriptura est studentibus, id facit pictura idiotis. ead. dist. cap. peruenit. cū simil. per doct. inquit autē sanctus ille, pariterque antiquus doctor Damascenus. lib. 4. c. 16. de fid. ortho. erigamus statuas sanctis, & visibiles imagines, & nos ipsi animatæ statuæ & imagines ipsorū virtutū imitatione efficiamur, & c. 17. quia non omnes litteras norunt, neque electioni incumbunt, patres nostri consenserunt veluti quædam trophea hæc in imaginibus repræsentare ad promptā memoriā, & imitationē virtutis illorum & gloriam Dei. † Sed populus instruat, quam primum, ne alia adoratione adoret imagines quā adoratione dulciæ. de qua supra in c. proximo. num. 5. quia alias de dulcia transferret ad

ret ad latriā, quæ soli Deo debetur, & hoc idem aduerti glo. in cap. 2. in verb. deuotionis. de offi. ord. lib. 6. q. & considerandum, cum in multis locis viderimus sic gentes simplices errare, vt nihil se considerare acceptauerint, sed tantum modo ipsam imaginem, non autem ad rem per ipsam præsentatam, vt sic in errores gentilium Aegyptiorum, & plurimorum, nationum paulisper deuenire sit, in quo extirpando præmium est visitatiū. Nauar. eod. cap. 11. † Imaginibus enim ex mysterio vtitur sancta ecclesia, cū in ipsis laici multo magis contēplētur, sicuti per scripturas fortius cōsolantur viri litterati. de consecr. dif. 4. c. p. latū. Alphos. de Castr. contr. hæc. in verb. adoratio. imago. & in eis abusus exorti extirpādi sunt 7 & si qō incidit ad sum. Rom. Pont. referat. sicuti supra de reliquijs diximus, ex eo. tex. Concil. §. q. si aliquis, nā, & imaginis honor, non ad id, de quo est, sed ad protypū resultat, vt qui imaginē adorat, in ea adoret quoque descriptū argumentū, sic crucē Christi adoramus, & quia repræsētat nobis figurā Christi extēsi in ea, in modū crucis, & quia ex cōtractu eius ad mēbra Christi, & ex hoc sanguine eius perfusa (sed adoratione latriæ,) & iterum consideratur in ea diuina virtus, quantum ad effectum nostræ salutis qua de hostibus triumphauit. S. Anton. in 3. tit. 19. §. 5. de qua glorioſæ canit ecclesia.

Cruce fidelis inter omnes.

Sola digna tu fuisti,

Ferni seculi prætium,

Atque portum preparare,

Nauta mundo naufrago,

Quem sacer cruor perunxit,

Fusus agni corpore.

Ideo salutare, quā maximū est fideles insigniri hoc signo sanctæ crucis 11. dist. c. eccle. fasticarū. §. quæ enim eamq. mortē crucis ex quatuor dominus noster Iesus Christus assumere voluit, dicit gl. in elem. 1. in ver. cruci. de sum. Trin. 1. vt pēdens in illa in aere, ostēderet se mediatorē inter Deū, & hominē. Itē, vt damna, quæ obuenerāt primis parētibus p lignū vetitū, restauraret p lignū crucis. Tertio, vt superaret diabolū p lignū, qui p lignū vincebat: & quarto vt patefaceret p quibus restaurādis patereēt p supernis angelorū ruinis replēdis, p iustis de limbo educendis, pro amicis colligēdis, & adiuuādis, & pro inimicis reconciliandis, exemplificans per quatuor signa ipsius. vbi vide. † Et vt sanctē omnia tractētur sunt pictores, & sculptores omnes totius diēcesis cōuocandi, & docendi, quæ euitare debēt in sacris imaginibus effigendis, nihil prophanū, obscænū, inhonestū, nihil præpostere contractēt, aut quod aduersetur veritati scripturarum: sed singulę partes ipsius imaginis ad sanctitatē, & prototypi dignitatē conueniant, vt sic aspitiētū pietas excitetur, & turpis etiam cogitationis occasio remoueatur, sicuti iux. mentē præfati Concilij cautū est a magno illo Cardinale Borromeo in sua synod. prouint. 1. par. fol. 15. & in antiquis legitur, Græcorū sculptilia prohibita, & interdicta fuisse, quia dēmoniorū erāt simulacra, refert Damascen. ipso libro 4. c. 17. † Sed an frangens imagines, deiciens, prosternens sit hereticus: si fecerit credens esse simulachra, hereticus iudicandus est, cum incidat in heresim

resim negantem ipsas teneri, & venerari, alias grauissime puniatur. c. si canonici. §. fin. cum glo. de offic. ordi. lib. 6. discurret Andreas de Ifernia magnus doctor Regni. in tit. de stat. & cōsuetud. nu. 28. Affl. in l. 1. num. 27. de hæret. Carrer. eod. tit. num. 49. Simancas in suo Enchyrid. viol. relig. c. 10. fol. 14. Paul. Grill. de fortit. questio. 11. nu. 18. & hoc similiter de statua Principis. l. qui statuas. ff. ad l. lul. maiest. Immo, & impius Lutherus detestatus est scælestū carostadiū de fractione imaginum, testatur domin. Card. Hofius contr. Brent. lib. primo, fol. 9. (quamuis non pietatis zelo, cū & ipse veneno similiter infectus esset) † Exinde anathema iudicāndus est negās imagines adorari, vt eod. Concil. caueatur, & in secunda synod. Nicæna est declaratū, sicuti pessimi hæretici negant, opiniones quorū, omnes fideles cum sancta ecclesia, vt falsissimas reijcimus, loco citato supra circ. med. idē domin. Cardin. Hofi. li. 2. de legib. iudic. fol. 231. cū sequen. Tho. Elysi, in suo Clyp. quæstio 39. & ead. secunda sess. Concil. Nicæn. imaginum pitturas, secūndum priscā patrū traditionem recipimus, & has desiderio nostro veneramur, vt in nomine Christi Dei nostri, & in temeratae deyparæ Virginis, sanctorum Angelorum, & omnium sanctorum factas. † Ne autem populus ad idolatriā se vertat, instruat ab episcopo visitante, quia nō propter se, sed propter ipsa, quæ repræsentant, mysteria venerantur, vt Gregorius scribēs de Scundino, inquit, scimus quia tu imaginem Saluatoris nostri, ideo nō petis, quasi Deū colas, sed ob reuerentiam filij Dei, vt in eius amore incalescas, cuius imaginem videre desideras, & nos quidē nō quasi ante diuinitatē, ante ipsam prosternimur, sed illū adoramus, quem per imaginē, aut natum, aut passum, vel in throno sedentem recordamur, sic populus admonetur, quomodo se deuotegerere debet, reuerenter imaginibus sacris cultum debitum præstando. honor enim qui eis exhibetur, ad prototypa refertur: quæ illæ repræsentant, & cum imagines osculamur, caputque coram illis inclinamus, & aperimus, simulq. procumbimus, Christum adoramus, & sanctos, quorū illæ similitudinē gerunt iuxta doctrinā sanctæ ecclesiæ. ead. sess. 2. §. 10. citato. §. imagines. scimus enim S. Thomā Aquinatem lumen ordinis prædicatorum adeo intensā mentē imaginē Christi adorasse, contēplās in ipsa Christū, nunc in cælis triumphantem, vt dignus fuerit audire per mediū ipsius vocē Christi dicētis, bene scripsisti de me Thoma, (quā imaginē Neapoli in ecclesia sancti Dominici eiusd. ord. & nos pluries vidimus, & prostrati eadē mente adorauimus,) de Seraphico Francisco ante crucifixū genuflexo, corde, & corpore, stigmata Christi sibi infixā portare gratiā hūit: sic omnes venerentur habendo rationē tacitā, vel expressā ad ipsos sanctos repræsentatos per eadē imagines. † Diligentiaq. debita adhibeatur, vt omnis superstītio tollatur, neue faciat ipsas imagines sic ornari prophanis ornamentis, & vanis, vt gentes per ipsas ad turpia desideranda moueantur, vt admonet Martin. Nauar in suo Man. cap. vndecimo, numero 23. 32. sed omnē honestum habeatur, eodem decr.

E Conc.

Conc. s. omnis porro. & sic omnium salutem consulitur, omnis tollitur superstitio. eo maxime si parochi in-

struatur iuxta not. in catechism. ad ipsos edito iussu Pij Quinti Pontif. Max. de præc. diui. in 1. fol. 410. &c.

DE ECCLESIAE SITV, atque statu in generali.

CAP. DECIMVM.

SVMMA RIVM.

1	E CCLESIA dicitur do-
mus orationis, & tronus Dei.	9	Aqua benedicta debet stare in ingres-
su ecclesia.
2	Ecclesia non debet edificari, nisi
primam episcopus crucem figat.	10	Fores ecclesia debent claudi, & ape-
riri tempore debito.
3	Episcopus quæ inquirat circa sta-
tum ecclesia. nu. 4.	11	Pulpitum debet esse in ecclesia, &
quod dicatur.
5	Defunctorum tumuli non debet sta-
re super terram.	12	Sacrarium debet construi in ecclesia.
6	Ecclesia singula partes quid signifi-
cant.	13	Sedes pro episcopo debet esse in loco
primario ecclesia. Et sic in alijs lo-
cis, & actibus.
7	Ecclesia debet respicere versus Orien-
tem, & quare.
Oratio debet fieri versus Orientem,
& quare. ibid.	14	Ecclesia debet restitui sua immuni-
tate.
8	Paradisus terrestris an hodie inue-
niatur.	15	Ecclesia cathedralis a quo debet re-
parari.
		16	Reparatio ecclesiarum dicitur fa-
uorabilis.

1 **E**CCLESIA, † quæ domus orationis dicitur. Matthæ. cap. 21. fess. 22. Conc. Trid. de obser. & euit. in celeb. Miss. ab ecclesijs, & tronus Dei. Specul. in proœ. in princ. mons domini dicit enim Isai. capitulo 2. erit in nouissimis diebus manifestus mons domini, de hoc loquitur Apostol. in sua priori, ad Cor. capit. 11. An ecclesiam Dei (hoc est dicit gloss.) domum orationis) cõtēnētis. & Iud. c. 6. conuocatus populus per totam

noctem intra ecclesiarum ornauerunt, petentes a Deo auxilium, cum Holofernos ruinam minabatur, D. Card. Aracel. de symb. Apof. c. 34. licet alio modo dicatur pro vniuersitate fidelium, vt diximus sup. in proœ. de qua non modo: quando igitur præstat rebus temporalibus, tãto edifijs prophanis excellere debet, & suam habere dotem, vt possit necessarijs prouidere. † Vnde fuit statutum nullum ecclesiam edificare posse, antequam episcopus cognoscat, crucem affigat,